

Faktaark: Sagsomkostninger i straffesager

Som et af de eneste lande i Europa hæfter dømte i Danmark for de nødvendige omkostninger, som det offentlige har i en straffesag også selvom de ikke har en realistisk mulighed for at betale. Derfor fastholdes mange i kriminalitet, fordi de simpelthen ikke kan se en anden udvej.

Ifølge SKAT skyldte dømte i 2016 **2,76 mia. kr.** i sagsomkostninger. Det forventes at gælden kun vil vokse sig større i fremtiden. Justitsministeriet konkluderer i en betænkning, at gælden stort set ikke er inddrivelig.

Den Sociale Retshjælps Fond erfarer at gælden er så uoverskuelig høj, at tidligere dømte helt undlader at afdrage. De kan ikke se en ende på gælden. Dermed opretholder vi en falsk retsfølelse, når vi pålægger dømte at betale disse beløb, der alligevel ikke rammer statskassen. Derfor advokerer DSRF for indkomstregulere de sagsomkostninger.

"Hvis sagsomkostninger blev reguleret efter indkomsten, ville man sikre sig, at sagsomkostninger ikke blot blev et fiktivt tilgodehavende for staten, men at domfældte rent faktisk havde betalingsevne." -

Adjunkt på Institut for Sociologi og Socialt Arbejde, Annette Olesen.

Sagsomkostninger fastholder dømte i kriminalitet

En undersøgelse udarbejdet af Den Sociale Retshjælps Fond viser at 11 ud af 13 adspurgte ser gæld til sagsomkostninger som en hindring for at komme ud på arbejdsmarkedet eller i gang med en uddannelse.

"Uoverskuelige sagsomkostninger er en risikofaktor for kriminelt tilbagefald. SKATs inddrivelsessystem virker demotiverende, og for mange domfældtes vedkommende betyder gældssituationen, at de indstiller sig på at leve på SKATs rådighedsbeløb suppleret af en uofficiel indkomst." - Adjunkt Annette Olesen

Hvis den dømte får et arbejde, inddrager SKAT så stor en andel af lønnen at det bedre kan svare sig at være på overførselsindkomst eller begå ny kriminalitet for at skaffe midler.

De løsladtes liv påvirkes af den massive gæld til sagsomkostninger

"De eneste vi uformelt straffer ved at pålægge sagsomkostninger er de domfældte, der har et oprigtigt ønske om at komme tilbage til samfundet og leve kriminalitetsfrit. Dem, der fortsat lever en kriminel tilværelse mærker ikke sagsomkostningernes konsekvenser, hvorimod de lovlige møder de udfordringer, som sagsomkostninger medfører." -

Adjunkt Annette Olesen

"Gælden opleves af de tidligere dømte som en uformel straf oven i den fængselsstraf, som de allerede har udstået. Flere interviewede omtaler det som en livstidsstraf. En straf som de skal afsone efter de er blevet løsladt." – Sidsel Brøndberg Simonsen, forfatter til specialet: "Fri for gæld til sagsomkostninger - drøm eller realitet?" (2017)

En undersøgelse udarbejdet af Den Sociale Retshjælps Fond viser, at sagsomkostninger i høj grad påvirker de tidligere indsatte hverdag. 17 ud af 23 adspurgte svarer at gælden betyder at deres hverdag er uoverskuelig og 18 ud af 23 oplever at gælden stresser dem.

